

השקעות של חברות גרמניות בישראל 250 מיליון אירו. 10,000 צעירים השתתפו בתוכניות לחילופי נוער

נשיא גרמניה לשעבר פרופ' יוהנס ראו עם קבוצת בני נוער

ליחסים הכלכליים בין גרמניה וישראל יש בסיס יציב מאד. הוא נבנה בהתמדה בארבעה העשורים האחרונים. עם כעשרה אחוז מהיצוא הישראלי וכארבעה אחוז מהיבוא הישראלי שמרה גרמניה ב-2003 על מקומה כשותף הסחר השני בגודלו של ישראל, אחרי ארה"ב. גרמניה מחזיקה במקום זה כבר משנות השישים. מבחינתה של גרמניה תופס הסחר עם ישראל, יחסית לגודל האוכלוסייה, מקום מוביל בהשוואה לשאר תפיש חשובים אחרים, ארה"ב, יפן, טורקיה, קוריאה, טיוואן. גידול משמעותי רשם הסחר בין ישראל וגרמניה לפני פרוץ האינטיפאדה השנייה. בשנת 2000 נירשם שיא של כל הזמנים, כאשר היקף הסחר ההדדי היה למעלה מ-4.8 מיליארד אירו.

לפי נתונים של הלשכה הגרמנית לסטטיסטיקה החלה, לאחר שנת 2000, ירידה מתמדת בהיקף הסחר. היקף הסחר הדו-לאומי ב-2003 היה 3.55 מיליארד אירו, מזה יבוא מישראל בסך של 1.2 מיליארד אירו, יצוא לישראל בסך של 2.35 מיליארד אירו. ברשימת השותפים המסחריים של גרמניה עמדה ישראל במקום 44 ביבוא וב-מקום 43 ביצוא. הגירעון המסחרי של ישראל בסחר עם גרמניה גדל והגיע ליותר מ-1.15 מיליארד אירו, שהוא הגירעון המסחרי הגדול ביותר מול כל מדינה אחרת. שינויים בשער החליפין, בעקבות פחות הדולר, מעוותים את הסטטיסטיקה. הנתונים הסטטיסטיים הישראליים, המתנהלת בדולרים, מראים שגרמניה הייתה המדינה היחידה שהצליחה להגדיל באופן משמעותי הן את היצוא לישראל, גידול של 16.6%, והן את היבוא מישראל, גידול של 9.8%. כתוצאה מכך הסחר ב-2003 חזר לרמתו שלפני 2000. ב-2004 ישנה עליה נוספת. ביצוא הגרמני לישראל בולטים כימיקלים, מכוניות, מערכות ומכוני גרמניה מייבאת מישראל מוצרים כימיים, בעיקר תרופות, ומוצרים אלקטרו-טכניים. לעומת זאת ירדה מאוד חשיבותם של מוצרי מזון שמהווים היום כשישה אחוזים מכלל היבוא הגרמני מישראל. ליוזמות משותפות בין חברות ומפעלים גרמנים-ישראלים יש בינתיים היקף צנוע בלבד. בין היתר, משקיעים ישרים בישראל הן חברות סימנס, סאפ, פולקסווגן והנקל. משקיעים בברלין ובירושלים מציינים שהתקדמות בתחום ההשקעות תלויה במידה הולכת וגוברת בהתפתחות המדינית. ב-2002 הסתכמו ההשקעות הישירות של חברות גרמניות בישראל ב-249 מיליון אירו. ההשקעות הישראליות הישירות בגרמניה הסתכמו ב-1.042 מיליון אירו. לישראל לים רבים גרמניה מהווה יעד לטיולים ומסעות קניות. אנשי עסקים ישראליים מבקרים בירידים הבינלאומיים החשובים בגרמניה. עם פרוץ האינטיפאדה ירדה תנועת התיירים מגרמניה לישראל באופן דרסטי. התאוששות נרשמה ב-2003, ומספר התיירים מגרמניה לישראל גדל ב-26% ל-49,000 מבקרים. ב-1999 ביקרו בישראל 181,000 תיירים מגרמניה.

חילופי נוער

כבר בשנת 1955, עשר שנים לפני כינון היחסים הדיפלומטיים ביקרה בישראל קבוצה ראשונה של נוער מגרמניה. חילופי נוער וסטודנטים היו החלוצים בתקופה שכינון היחסים הרשמיים נחשב לבלתי אפשרי. רק ב-1969 סיכמו נציגי ישראל וגרמניה על תוכניות שנתיות של חילופי קבוצות נוער וסטודנטים. ב-1973 הוקמה הו-

מילגת יוהנס ראו מיועדת לתלמידי תיכון ישראליים בגילאים 16 עד 18.

הצעירים נבחרים בתחרות הכוללת תשע שאלות על גרמניה וכן חיבור קצר. בכל אחת משלוש השנים האחרונות נתקבלו בשגרירות גרמניה בישראל מעל ל-200 בקשות לתוכנית. בין 50 ל-60 תלמידים מוזמנים לשיחה עם ועדת קבלה בשגרירות. הטובים ביניהם נוסעים לגרמניה לביקור של 13 ימים.

שירות החילופים הפדגוגי מכין את התוכנית בגרמניה ומלווה את המשתתפים. הוא גם בוחר את המשפחות המארחות את התלמידים לשמונה ימים. לאחר מכן התלמידים מבלים עם מארחיהם, בני אותו גיל, חמישה ימים בברלין.

התוכנית בברלין כוללת ביקור בלשכת הנשיא, בבית נדסטאג, שהוא הפרלמנט הגרמני, במשרד החוץ, סניף רים ברחבי ברלין, דיונים קבוצתיים וביקור במוזיאון הגרמני.

יחסי תרבות

יחסי התרבות בין ישראל וגרמניה מקיפים מגוון רחב מאד של פעילויות. מאז כינון היחסים הדיפלומטיים לפני 40 שנה יחסים אלה התפתחו והעמיקו. כיום הן מקיפות את תחומי החינוך, המדע, הספורט, הנוער והאומנויות יוצרות-ספרות, מוזיקה, קולנוע ותיאטרון. במשרד החוץ של גרמניה הולך ומתגבש הסכם תרבות רשמי שייחתם בין ישראל וגרמניה.

יצוין שבנוסף לפרויקטים רבים ומגוונים של בודדים מתגבשים גם פרויקטים גדולים - סיוע לארכיון יד ושם בירושלים וסיוע בהקמת המרכז ע"ש יצחק רבין ז"ל.

עדה הגרמנית-ישראלית לחילופי נוער. המטרות שהונחו לפתחן של קבוצות הנוער והסטודנטים בישראל וגרמניה היו היכרות, הבנה הדדית ועשייה משותפת.

פעיל ויוזם במיוחד בתחום זה היה נשיא גרמניה לשעבר יוהנס ראו, שרלגל ביקורו בארץ באביב 2000 יזם תוכנית לחילופי נוער והרחבתה. בעקבות יוזמתו של הנשיא סוכם על הקמתם של משרדי תיאום לחילופי נוער ישראליים-גרמניים, בגרמניה ובישראל.

ב-23 באוקטובר 2001 נפתח בטקס חגיגי מרכז התיאום הגרמני בווייטמברג. בצד הישראלי משמשת כמתאמת המועצה הציבורית במשרד התיאום לחילופי נוער בין גרמניה לישראל.

גורמים בישראל ובגרמניה מציינים שחילופי נוער משמשים תפקיד מרכזי בזיאלוג הישראלי-גרמני. במסגרת חילופי הנוער פועל כיום מספר רב של קבוצות וארגונים. תוכניות בינלאומיות לחילופי נוער מהוות הזדמנות לאנשים צעירים להרחיב אופקים ולהכיר שיטות פוליטיות וחברתיות שונות ומגוונות.

ממשלת גרמניה מתקצבת חילופי נוער ב-2 מיליון אירו בשנה. ישראל תופסת את המקום הרביעי בחילופי נוער עם גרמניה, אחרי צרפת, פולין וארצות הברית. מציינים שעד שנת 2000 השתתפו כ-10,000 צעירים ישראלים וגרמנים בתוכניות חילופי נוער. הרוב, כ-60% באו מגרמניה לישראל. מספר קבוצות הנוער מגרמניה ירד בשנות האינטיפאדה בגלל המצב הביטחוני.

מילגה ע"ש יוהנס ראו

בעת ביקורו של הנשיא יוהנס ראו בישראל בשנת 2000 הוצגה תוכנית להעניק מילגה על-שם הנשיא. מטרת המילגה היא לשפר את תדמיתה של גרמניה בקרב צעירים ישראלים.